

2540

2577

2912

2337

Rok XVII.

N2B/C 31611

Zeszyt 15.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-go i 30-go

Redaktor:

Dr. Stefan Bartoszewicz

Wydawca:

Krajowe Towarzystwo Naftowe

Sokolnicki & Wiśniewski

Fabryka elektrotechniczna i Zakład instalacyjny

Adres telegr.: Grom **Lwów** Fabryka przy ul. Na Błonie l. 38

Biurowe główne: Lwów, Słowackiego l. 18. — Filia w Krakowie: Bracka l. 8.

Wyrób artykułów elektrotechnicznych

Budowa całkowitych stacyj elektrycznych. Przenoszenie siły i zastosowanie energii elektrycznej w przemyśle i gospodarstwach rolnych.

Dla kopalnictwa nafty:

Druty w izolacji miniowej i asbestowej uznane i objęte przepisami Urzędu Górn.

Przewodniki izolowane i gołe miedziane Tow. akc. Felten & Guilleaume we Wiedniu (wyłączna repr.)

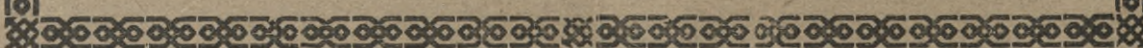
Motory zwykłe i szczelnie zamknięte, zabezpieczone przeciw dział. gazów.

Budowa gromochronów na zbiornikach, własnego systemu uznanego przez Tow. Asekuracyjne.

Armatury szybowe pomysłu inż. Postępskiego wzór własny, prawnie ochroniony.

Skrzynki rozdzielcze szczelne na wyłącznik i bezpieczniki.

Dostawa wszelkich materiałów instalacyjnych.

Tow. udział. dla techniki głębokich wierceń i budowy motorów

TRAUZL & Co.

przedtem FAUCK & Co.

WIEDEŃ IV./2., WIEDENERGÜRTEL Nr. 2. HEUGASSE 80.

Zastępca na
Galicyę i
Bukowinę

Marek Seemann
w Drohobyczu
Skład w Borysławiu

Przyjmujemy le-
czenia wykonywa-
nia w naszym za-
rządzie **wier-
ceń** do możliwie
największej głę-
bokości i pod da-
leko sięgającą
gwarancją.

Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych

dla wszelkich systemów wierceń tak ręcznych jak i maszynowych.

Specjalności! Żurawie wiertnicze szybkoudarowe „Rapid“ o systemie płuczkowym w połączeniu z naszym patent. wierceniem rdzeni i automatycznym wydzwigniem tychże zapomocą t. zw. odwrotnej płuczki.

Części żelazne do wahacza (balansu) kanadyjskiego z samoprężnym popuszczadłem do dokładnego popuszczania lub podnoszenia świdra w czasie wiercenia (według policyjno-górnich przepisów z r. 1904, § 31).

Patentowe rozszerzaczce (Nachnahmebohrer) znacznie ulepszone.

Hydrauliczne obcinaczce (noże) rur. Pod względem pewności i dokładności w użyciu przewyższają wszystkie inne dotychczas znane tego rodzaju instrumenty. Obcięcie rury bez względu na jej dymenzyę skutecznia się w ciągu kilku minut.

Wielokrążki o specjalnej konstrukcyi dla celów wiertniczych. Dopuszczalne obciążenie zwyż 50.000 kg.

Raki dające się z najbardziej wklonowanej pozycyi zluzować i wydostać, gdy rury nie idą. i t. d. i t. d. i t. d.

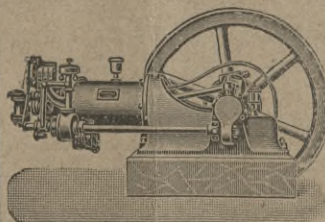
Najwyższe odznaczenie na międzynarod. wystawie w Bukareszcie w r. 1906.

DYPLOM HONOROWY I ZŁOTY MEDAL.

Oddział budowy motorów

Motory gazowe przy użyciu gazu ziemnego do popędu żurawi wiertniczych i do oświetlenia elektrycznego.

Motory benzynowe do popędu żurawi pompowych.

Oddział budowy motorów

Lokomotywy o popędzie zapomocą motorów benzynowych, spirytusowych i naftowych — nader praktyczne do różnego rodzaju kolejek.

Zastępca dla oddziału bud. motorów: MAURYCY GOLDSEKBAĞ-GBAŻOWSKI
Lwów, ul. Grodecka l. 42.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-ego i 30-ego.

Frenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 15.

Ankieta naftowa w Wydziale krajowym. — John D. Rockefeller. — Z Tustanowic. — Przemysł naftowy w Rumunii w roku 1908. — Nowość elektryczna w przemyśle naftowym. — Wiadomości z targu ropnego. — Kronika.

Ankieta naftowa w Wydziale krajowym.

Dnia 29. lipa b. r. odbyła się w Wydziale krajowym ankieta naftowa pod przewodnictwem Członka Wydziału krajowego p. Dr. Władysława Jahla. Przewodniczący otwierając ankietę, zwrócił uwagę na 3 punkty programu obrad, z których dwa pierwsze t. j. sprawa spółek naftowych i reorganizacya krajowej stacji doświadczalnej dla produktów naftowych, objęte są rezolucyą Sejmu Krajowego, natomiast punkt trzeci, sprawa sanacyi przemysłu naftowego, wstawiony został na porządek obrad ankiety z inicjatywy Wydziału krajowego.

Poseł Dr. Kolischer proponuje aby w obradach najpierw traktowano sprawę reorganizacyi stacji naftowej, a po załatwieniu tej kwestyi dwa inne punkty porządku dziennego, na co przewodniczący się godzi.

Poseł hr. Zamoyski uzasadnia potrzebę reorganizacyi naftowej stacji doświadczalnej, która dla braku własnego pomieszczenia i służby wprost nie może spełniać swych zadań; dlatego też na ostatniej sesyi sejmowej postawił wniosek o reorganizacyi.

Przewodniczący przyznaje braki skonstatowane przez posła hr. Zamoyskiego,

zaznacza jednak, że jestto stan przejściowy, spowodowany wypowiedzeniem lokalu, jaki stacya doświadczalna dotychczas w politechnice zajmowała. Jest projekt połączenia stacji naftowej ze stacją geologiczną i ceramiczną w jednym budynku, który ma stanąć na gruntach techniki. Plany są już wygotowane i budowa będzie mogła być rozpoczęta w r. przyszłym. W końcu sprawę przekazano na wniosek posła Kolischera subkomitetowi, w skład którego weszli: pp. Syroczyński, Pawlewski, Załoziecki, Wolski, Gąsiorowski i Piłat. Subkomitetowi polecono wykończyć swoje prace jeszcze przed jesienną sesyą sejmową.

Następnie otwarto dyskusyę nad następnymi punktami porządku dziennego. Zabiera najpierw głos poseł Kolischer.

Mowca wykazuje na wstępie wady ustawy naftowej z r. 1908, w pierwszym rzędzie tą, że ustawa powyższa opiera się na zasadzie połączenia własności górniczej z własnością nieruchomości. Ta zasada stoi na przeszkodzie prowadzeniu górnictwa naftowego w sposób kapitalistyczny. Mowca uważa dalej minimalny rozmiar kopalni oraz minimalną odległość szybu za niewystarczające; ponadto przepis ten nie odnosi się do kopalni, w których ruchu jeszcze nie rozpoczęto, ale co do

których nabyto prawa eksploatacji przed ogłoszeniem ustawy. Powyższe zmiany utawowe nie wprowadzą jeszcze, zdaniem mowcy, przemysł naftowy na normalne tory. Zrobić to może jedynie przymusowa organizacja producentów naftowych, przeprowadzona w ten sposób, że od przystąpienia do organizacji byłoby zawieszony koncesyonowanie.

Reasumując swoje wywody, stawia pos. Kolischer konkretne wnioski: 1) Przed sesją sejmową zbierze się ankietę powtórnie na obrady nad reformą ustawy naftowej; 2) Wydział krajowy porozumie się w przedmiocie tych zmian z rządem; 3) Referat w sprawie spółek naftowych na następnej ankiecie powierzyć należy Dr. Goldhammerowi.

Dyr. Gąsiorowski przyłącza się w znacznej części do wywodów poprzedniego mowcy i oświadcza się za tem, by minimalny obszar kopalni wynosił najmniej 35.000—40.000 m². Odnośnie do przymusowej organizacji producentów, to kwestya ta wymaga gruntowego przestudyowania. Przechodząc do sprawy spółek, proponuje dyr. Gąsiorowski, aby już obecnie rozpocząć akcję w tym kierunku przez rejestrowanie spółek w księgach naftowych i ograniczenia liczby spółników do 10. Omawiając w końcu stosunki robotnicze, skarży się mowca na brak pomieszczenia, brak wody do picia i komunikacji i proponuje, aby od zadość uczynienia tym brakiem uczynić zależnym koncesyonowanie.

Inż. Wolski twierdzi, że projekt przymusowej organizacji nie da się obecnie urzeczywistnić, już choćby z tego względu, że nie miałyby w parlamencie żadnych widoków powodzenia. Oświadcza się natomiast za natychmiastowym załatwieniem kwestyi rozszerzenia pól naftowych i kwestyi spółek. Odnośnie do tych ostatnich stawia żądanie, aby wprowadzić niepodzielność praw naftowych t. zn., że odnośne uprawnienie może posiadać tylko bądź jedna osoba fizyczna, bądź osoba prawna, jak tow. akcyjne, gwarant.

Posel hr. Zamoycki solidaryzuje się w zupełności z wywodami poprzedniego mowcy. Co do sprawy robotniczej, poruszonej przez dyr. Gąsiorowskiego, przypomina, że podczas ostatniego strajku niektórzy przed-

siębiorcy zobowiązali się, że wybudują mieszkania robotnicze, wodociągi i t. d. Dziś mieszkania te stoją puste, dlatego, że cały przemysł naftowy przesunął się z Borysławia pod Truskawiec. Powtóre, robotnicy naftowi są przeważnie rolnikami, którzy wyuczyli się wiertnictwa; w razie zmiany konjunktury wracają do domu na wieś. Nie są to zatem zawodowi robotnicy przemysłowi i ta okoliczność, jak również specjalne warunki przemysłu naftowego, utrudniają zadość uczynienie ich żądaniami.

Posel Dr. Battaglia oświadcza się za przymusową organizacją, — a gdyby to było niemożliwe do przeprowadzenia w praktyce — za projektem utworzenia państwowego monopolu kupna i sprzedaży ropy. Zysk osiągnięty z monopolu sprzedaży mogłaby państwo użyć na poparcie premii eksportowych.

P. Samueli występuje przeciw powiększeniu minimum przestrzeni kopalnianej i odległości szybów od granic kopalń. Uważa, że utrudnienia tego rodzaju obniżą produkcję ropy, która nigdy nie byłaby doszła do tych rozmiarów, gdyby nie wielka ilość małych przedsiębiorstw. Jest również zdania, że dla rozwoju przemysłu niezbędnym jest dopływ kapitałów, chociażby drobnych i ze sfer słabych ekonomicznie, — czemu mogłoby stać na przeszkodzie obostrzenie przepisów o spółkach naftowych. Związek przymusowy uważa za niezbędny i sądzi, że da się przeprowadzić w drodze ustawy krajowej na mocy postanowień ustawy z r. 1884.

Radca Dworu Riel oświadcza z upoważnienia ministerstwa robót publicznych, że ministerstwo opracowuje projekt ustawy o powiększeniu minimalnej przestrzeni kopalnianej i odległości szybów; nie jest jednak w możności podać dokładnych danych, w jakich rozmiarach ma to nastąpić. Na zapytanie wyjaśnia, że projektowana ustawa nie zajmuje się sprawą spółek naftowych.

Posel Kolischer polemizując z p. Samuelim podnosi, że jeżeli dąży się do powiększenia rozmiarów kopalń i odległości szybów od siebie, to dla zapobieżenia niepotrzebnym wierceniom i wzajemnemu „wykradaniu“ ropy. W sprawie drobnych kapitałów

zaznacza, że nie chodzi tu o wykluczenie tych kapitałów z przemysłu naftowego, lecz o silną organizację spółek, które się z tych kapitałów tworzą. Ponadto uważa za objaw społecznie niezdrowy, aby w przemyśle naftowym, przedstawiającym znaczne ryzyko, angażowały się warstwy ekonomicznie słabsze.

Konstatuje, że ankieta oświadczyła się za znacznym powiększeniem minimalnej przestrzeni kopalnianej i odległości szybów, tak samo za ustawowem uregulowaniem spółek naftowych. Powyższe postulaty nie natrafiają na opozycję w sejmie ponieważ wszystkie stronnictwa, nawet ludowe, są zdania, że sprawę należy załatwić nawet z pominięciem interesów chłopskich. Na wypadek, gdyby rząd do sesji sejmowej nie był z projektem gotów, sądzi mowca, że wtedy z inicjatywą powinien wystąpić sam Sejm.

Prof. Syroczyński proponuje wybór komitetu, złożonego z pp. Goldhammera, Dziedzica, hr. Zamoyskiego, — któryby prze-studował kwestyę spółek naftowych.

Po przemówieniach inż. Wolskiego, polemizującego z p. Samuelim i Dr. Dziedzica, który ze stanowiska prawnego sprzeciwiał się przemusowej organizacyi producentów ropy, przewodniczący zamyka dyskusyę ogólną.

Do dyskusyi szczegółowej pozostaje powiększenie minimalnej przestrzeni kopalnianej i odległości szybów oraz organizacya przynusowa. Jest wniosek o przekazanie sprawy spółek komitetowi, w sprawie minimum przestrzeni kopalnianych, jest wniosek posła Kolischera, aby Wydział krajowy odniósł się do ministerjum.

Poseł Kolischer formułuje swój wniosek w sposób następujący: 1) aby Wydział krajowy odniósł się do ministerjum we wszystkich sprawach poruszonych na ankiecie; 2) aby również nad wszystkimi poruszonymi sprawami zastanowił się ściślejszy komitet, a mianowicie: nad sprawą minimum powierzchni kopalnianej, stosowania §. 16. ust. z r. 1884, sprawą zastosowania przepisów nowej ustawy do kopalni jeszcze nie rozpoczętych, sprawę spółek wzgl. niepodzielności praw naftowych oraz nad sprawą przynusowej organizacyi producentów ropy.

Wszystkie wnioski Posła Kolischera przyjęto.

Dyr. Gąsiorowski naznacza, że zdaniem jego powinien przepis taki mieć zastosowanie jedynie do odległości szybów od granicy kopalni, natomiast w obrębie własnej kopalni powinna być pozostawiona zupełna swoboda.

Nastąpiła dyskusya o członkach komitetu, w skład którego weszli pp. Dr. Goldhammer, Dr. Dziedzic i hr. Zamoyski — z prawem kooptowania.

Poczem przewodniczący zamknął obrady ankiety.

John D. Rockefeller.

Rockefeller „król nafciarzy“, ma zamiar z powodu podeszłego wieku — liczy bowiem 70 lat — usunąć się w zacisze życia prywatnego — a swą władzę przelać na syna. „Standard Oil Co.“ będzie miał więc wkrótce nowego szefa.

Czem jest tow. „Standard Oil Comp.“ w stosunku do świata handlowego? Jest przede wszystkim władcą wielkiego światowego handlu naftą i małej amerykańskiej giełdy naftowej w Oil City.

Tak zwana „amerykańska giełda naftowa“ znajduje się w Oil City, małym pensylwańskim miasteczku, położonem między Pittsburgiem a Buffalo. Owa „giełda“ posiada dwa ważne przedmioty: czarną tablicę i kawałek białej kredy. Ku tej tablicy ślą co rana trwożliwe spojrzenia, wszyscy właściciele kopalń naftowych. Codziennie o godz. 10-tej przed południem przestępuje próg lokalu giełdy reprezentant tow. „Standard Oil Co.“ i wypisuje na tablicy dzienną cenę ropy, tj. cenę, po której „Standard“ gotów jest kupić ropę. Jeżeli cena ta wynosi 1 dolar lub więcej za beczkę, wtedy radość właścicieli kopalń nie zna granic; jeżeli tylko 80 centymów albo więcej, wtedy są zadowoleni — jeśli zaś cena wynosi mniej niż 80 centymów — wtedy na giełdzie panuje smutny nastrój, bo cena taka oznacza dla właścicieli kopalń stratę. Już w tem samowolnem oznaczaniu

ceny widać despotyzm Rockefellera i jego „Standardu“. Doskonała w najdrobniejszych szczegółach organizacja i kolosalny kapitał, którym „Standard“ rozporządza — oto przyczyny tej przemożnej potęgi.

Kiedy Rockefeller, przed niespełna 40 laty zakładał Tow. „Standard Oil Comp.“, nafta była o wiele droższa i w gorszym gatunku, niż dzisiaj. Postanowił więc przez skoncentrowanie przemysłu naftowego, zaprowadzić oszczędności przy wydobywaniu surowca, a fabrykację tegoż tak udoskonalić, aby nafta jako materiał świetlny i opałowy, była nie tylko bezpieczną w użyciu, ale także i tania, aby wszystkie warstwy ludności mogły się nią posługiwać. Towarzystwo zaczęło konstruować i fabrykować wyśmienite piece i lampy naftowe i sprzedawało je farmerom w olbrzymich ilościach. Prawie 300 mniejszych i większych przedsiębiorstw konkurencyjnych przeszło z biegiem czasu pod władzę Rockefellera. W głównym biurze „Standardu“ wisi olbrzymia karta ścienna Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej, na której wszystkie miejscowości, których rynkami zbytu niepodzielnie zawładnął „Standard“ są oznaczone czarnymi punktami; te zaś miejscowości, w których „Standard“ posiada współzawodników, oznaczone są punktami czerwonymi. Przeciwno tym „czerwonym“ prowadzi Rockefeller systematyczną, a nieubłaganą walkę tak długo, dopóki nie znikną z karty, t. j. dopóki odnośny punkt czerwony nie zmieni się na czarny.

Rockefeller jest wielkim, ale straszliwym i bezwzględny strategiem. Dla swego biura umiał zawsze wynaleźć najzdolniejszych handlowców i techników. Z nimi — jak również z całym podwładnym sobie personelem — obchodzi się nadzwyczajnie dobrze, a pracę ich świetnie wynagradza. Nie więc dziwnego, że stworzył tak silną organizację, gdy każdy współpracownik „Standardu“, uważa dobro towarzystwa za swoje własne dobro i wszystkie siły swoje umysłowe i fizyczne oddaje na jego usługi. Wskutek tej polityki, podniosły się dochody towarzystwa do bajecznych rozmiarów, tak, że znaczna część ich mogła być użytą na zagarnięcie władzy w innych gałęziach przemysłu. I dzisiaj już Rockefeller

jest panem nie tylko amerykańskiego przemysłu naftowego, ale również narzuca skutecznie swą wolę wszystkim innym gałęziom przemysłu, największym bankom i giełdom amerykańskim, a nawet i senatowi! A ponieważ każdy projekt ustawy lub zmiana musi być zatwierdzoną przez senat, przeto śmiało rzeć może, że bez wiedzy i woli Rockefellera nie może być ani żadna dawniejsza ustawa zmieniona, ani żadne nowe prawo uchwalone.

Pod jego kontrolą stoi trust skórzany i stalowy, z jego wolą liczą się największe koleje amerykańskie, jego rozkazów musi słuchać cały szereg największych fabryk maszyn; zamierza również zmonopolizować handel tytoniem i cygarami, a od niejakiego czasu, zaczyna narzucać swą władzę wszystkim lepszym aptekom w większych miastach.

Pierwsze kroki, skierowane ku zcentralizowaniu handlu tytoniem i cygarami, miały miejsce w Nowym Jorku przed niespełna 10 laty. Aż do tego czasu handel ten był niezawisły i samodzielny. W tem pewnego pięknego poranku otworzył nagle „Standard“ w Nowym Jorku na najpiękniejszych i najbardziej ożywionych ulicach, od razu kilkanaście jednakowo wyposażonych, nadzwyczajnie eleganckich sklepów z tytoniem. Właściciele sąsiednich mniej wyposażonych sklepów z tytoniem musieli je zamknąć, właścicielom zaś większych i w dobrym miejscu położonych składów zaproponowano sprzedaż takowych za akcyzami i przyobiecano odpowiednie posady. Ci, którzy tę propozycję przyjęli, wyszli na tym interesie bardzo dobrze — inni zaś wegetowali przez jakiś przeciąg czasu, ale w końcu musieli uleść przemożnej potędze „Standardu“. Dzisiaj trust tytoniowy zajął najlepsze miejsca we wszystkich większych miastach Ameryki, a groźnych konkurentów pozbywa się i nadal bez żadnych skrępowań. Tę samą taktykę chce Rockefeller rozpocząć wobec drogueryj i aptek.

Cała prawie ludność jest bardzo wrogo usposobiona dla tow. „Standard Oil Comp.“ — i służnie — chociaż trzeba zaznaczyć, że w tej nienawiści gra niepoślednią rolę — zazdrość.

Rezydencja tego niezwykłego „władcy“ mieści się w New-York City, Broadway 26.

Stosunkowo do dzisiejszych stosunków w Nowym Jorku niski, bo tylko 18-piętrowy dom, ozdobiony granitową fasadą i opatrzoney kilkunastu windami mieści w sobie biura tow. skąd John D. Rockefeller wydaje rozkazy, kontroluje rozmaite gałęzie przemysłu amerykańskiego ewent. prowadzi z opornymi bezwzględna walkę.

Z Tustanowic

piszą nam: Dnia 6. bm. w nocy, wśród burzy zapalił piorun 2 szyby w Tustanowicach: szyb Montana „Gliński I.“, z którego zapomocą tłoka wydobywano 5 cystern dziennie, oraz szyb Karpackiego Tow. na tłoce Nro. XII. produkujący 9 cystern dziennie. Na Glińskim spalił się ryg wraz z hasplem, zaś w Karpackiem Tow. prócz szybu spalił się dół ropny. Przy tej sposobności o mało nie zginął dyrektor Karpackiego Towarzystwa p. Żukowski, który biegnąc na miejsce katastrofy, w pośpiechu chciał przejść przez dół ropny, mający nakrycie ze słabych desek, które nie wytrzymały jego ciężaru i załamały się pod nim. Gdyby nie pewien woźny, który przypadkowo znalazł się w tem miejscu i spostrzegł wypadek, a następnie przywołał na pomoc ludzi znajdujących się przy ogniu, dyr. Żukowski byłby niechybnie zginął, zwłaszcza, że w chwilę po wydobyciu go, dół eksplodował.

Spalony szyb Karpackiego Towarzystwa nie utracił skutek pożaru swej produkty.

Dnia 9. bm. szyb „Marya“ będący własnością berlińskiego towarzystwa, dostał w głębokości 1099 m. pierwszą ropę w ilości 3 cystern. Również szyb Karpackiego Towarzystwa w „Lasku szlacheckim“ Nro. II. dostał w głębokości 1168 m. także około 3 cystern produkty. Produkcya szybu „Roman“ wzrosła do 15 cystern dziennie.

Dnia 10. bm. po kilkudniowym strasznym upale spadł ulewny deszcz, a pioruny były na wszystkie strony bez ustanku przeszło 2 godziny z nadzwyczajną mocą, tym razem jednak omijały szyby, natomiast szukały ofiar w ludziach. W Modryczu zabił piorun do-

zorcę budowy dołów krajowego Związku producentów ropy, a poparzył obok stojącą kobietę. W Hubiechach zginęło od piorunów 2 ludzi, na Bani kotowskiej jedno dziecko.

Przemysł naftowy w Rumunii w roku 1908.

Stosunki w rumuńskim przemyśle naftowym w roku 1908 ukształtowały się bardzo niepomyślnie w porównaniu z ubiegłymi latami. Produkcya, która z 53.000 tonn w roku 1890 wzrosła w roku 1907 na 1,129,297, i która w roku 1907 w porównaniu z rokiem 1906 powiększyła się o 242,206 tonn, wykazuje w roku sprawozdawczym zwyżkę jedynie 20.000 tonn. Zniżkę w produkcji można tem umotywić, że w niektórych okolicach wiele szybów zostało doszczętnie wyczerpanych. Z 80—90 okręgów naftowych tylko 3—4 okręgi odznaczają się większą produkcją. W tych okręgach skupiły się wszystkie przedsiębiorstwa wiertnicze i rozpoczęły na wyścigi prace eksploatacyjne, co doprowadziło do zupełnego wyczerpania się szybów. Swoją drogą sytuacja nie przedstawia się tak groźnie, jak to powszechnie opisują. Chociaż w ubiegłym roku, z powodu ogólno-swiatowego przesilenia, nie założono żadnych nowych przedsiębiorstw wiertniczych o znacznym kapitale, któreby spowodowały zwyżkę w produkcji surowca ropnego, to jednak przez obecnie istniejące przedsiębiorstwa wiertnicze, były i będą inwestowane bardzo znaczne kapitały w celach eksploatacji już to znanych terenów, już to zupełnie nowych — a dotychczasowe rezultaty pozwalają przypuszczać, że w najbliższym czasie stosunki w rumuńskim przemyśle naftowym ułożą się jak najpomyślniej.

Koła rządowe zajmują się obecnie bardzo żywo koncesyonowaniem państwowych terenów naftowych. Ponieważ bowiem większa część obszernych i jeszcze nie wyczerpanych terenów naftowych, jest własnością państwa, które wydierżawia je dla celów eksploatacyjnych pod bardzo uciążliwymi warunkami,

nie więc dziwnego, że rumuńskiemu przemysłowi naftowemu daje się już odczuwać brak najważniejszego czynnika, t. j. brak surowca ropnego. Rumuńskie rafinerie chciały więc sprowadzać ropę z Galicji, na której przemysł naftowy do niedawna jeszcze bardzo sceptycznie się zapatrywały. Stosunki te nie podobały się tak czynnikom bezpośrednio interesowanym w przemyśle naftowym, jak również i niektórym politykom i członkom rządu; uchwalono więc ustawę, mocą której państwo rozdzieliło przymusowo kontyngent między rafinerie nafty.

Następujące przedsiębiorstwa zostały nowo założone lub też znacznie rozszerzone:

Tow. „Astra“, założone o kapitale 5 milionów lei, a posiadające przedsiębiorstwo w Moreni i rafinerię nafty w Plojesti, inwestowało w dalszym ciągu milion koron.

W Londynie złożyło angielskie konsorcjum tow. „Anglo-Romanian-Petroleum Company“ o kapitale 3,750.000 lei. Przedsiębiorstwo to posiada znaczną ilość produktywnych kopalń w Bustenari-Kalinet oraz wiele terenów w innych okręgach naftowych.

Dalej powstało nowe tow. „Apostolake“ z kapitałem $2\frac{1}{2}$ miliona lei.

Tow. „Columbia“ powiększyło swój kapitał zakładowy o $1\frac{1}{2}$ miliona lei, zaciągawszy pożyczkę powyższą w „Banque de Paris et des Pays Bas“ w Paryżu, wskutek czego fundusz zakładowy podniósł się z $3\frac{1}{2}$ na 5 milionów lei.

Dalej założono:

Tow. „Societatea anonima Romana-Belgiana de Petrol“ o kapitale 1,700.000 lei;

Tow. „Moreni-Ghirdovenie“ o kapitale 1,500.000 lei, z czego 250.000 lei złożono gotówką, a resztę inwestowano w terenach naftowych;

Tow. „Societatea anonima pentru distributrea produselor petrolului“ (Akeyjne towarzystwo dla rozdziału produktów naftowych) o kapitale 1,000,000 lei.

Tow. akeyjne „Compania Moreni“ o kapitale 1,000.000 lei.

W Halle nad Saalą przedsiębiorstwo

„Kontinentale Tiefbohrergesellschaft“ o kapitale 875.000 lei, z czego 250.000 lei przypada na przeprowadzenie robót wiertniczych w Rumunii.

Grupa kapitałów niemiecko-rumuńskich założyła tow. „Alianta“ o kapitale 1,000.000 lei.

W Londynie pewne angielskie konsorcjum założyło tow. „Motor-Fuel“ o kapitale 550.000 lei, którego użyło na zakupno i znaczne rozszerzenie rafinerii nafty pod firmą: „El mals Predinger in Plojest“.

P. Arnaud de l' Ariège założył przedsiębiorstwo o kapitale 400.000 lei, która to suma obróconą zostanie na zakupno likwidowanej firmy „Jalomitass“.

Wymienić należy jeszcze i następujące świeżo powstałe przedsiębiorstwa: „Coronana Romana“ z 200.000 lei, „Sindicatul Baicoiuleu“, „Muntenia“ i „Petrolul“ — wszystkie trzy firmy o kapitale po 100.000 lei. Przedsiębiorstwo „Galia“ podniosło fundusz zakładowy do wysokości 1 miliona lei, a tow. „Carre, Wenger & Comp.“ na 800.000 lei. W Berlinie ma powstać nowe przedsiębiorstwo wiertnicze o kapitale 1,250.000 lei — pod nazwą „Poiana Romana“.

Inwestywany więc w rumuńskim przemyśle naftowym kapitał wykazuje z końcem roku sprawozdawczego dość pokaźną sumę $213\frac{1}{2}$ miliona lei częścią w gotówce, częścią w rozmaitych akeyach. Jeżeli doliczymy do tej sumy kapitał związków i syndykatów, który z końcem roku 1908 wynosił około 19 milionów lei oraz wartość rozmaitych rafinerij i urzędzeń eksportowych w porcie Konstancyi, jak również długi bankowe przedsiębiorstw w łącznej sumie 50,000.000 lei, to możemy przyjąć że kapitał inwestywany w rumuńskim przemyśle naftowym, wynosiło okragło 300,000.000 lei. W tem miejscu trzeba zaznaczyć że powyższą liczbą nie jest objęty kapitał mniejszych prywatnych przedsiębiorstw znajdujących się prawie wyłącznie w rękach rumuńskich.

Odnosnie do pochodzenia kapitału inwestowanego daje poniższe zestawienie dość dokładny obraz w tym względzie:

Kapitał:	Lei:
Niemiecki	120,000.000
Rumuński	42,000.000
Francuski	36,000.000
Holenderski	38,000.000
Włoski	18,000.000
Amerykański	22,000.000
Angielski	10,000.000
Belgijski	8,000.000
Austro-węgierski	3,000.000
Innych państw	2,000.000
razem	300,000.000

Poniższa tabela daje pogląd na istniejące w Rumunii z końcem roku 1908 Towarzystwa akcyjne, Związki i Syndykaty:

Nazwa:	Rok założenia:	Nominalny kapitał lei:
„Steua Romana“	1896	50,000.000
„Concordia“	1907	25,000.000
„Regatul Roman	1905	24,000.000
„Italia Romana“	1095	15,000.000
„Romana Americana“	1904	12,500.000
„Internationala“	1899	12,600.000
„Aurora“	1898	13,900.000
„Credit petrolifer“	1904	6,000.000
„Aquila Franco-Romana“	1904	6,000.000
„Colombia“	1905	6,700.000
„Vega“	1904	5,000.000
„Trajan“	1905	5,000.000
„Astra“	1908	5,000.000
„Anglo-Roumanian-Petr.Cy.“	1908	3,750.000
„Nederlandsche Petr.Maats.“	1897	2,500.000
„Apostolake“	1908	2,500.000
„Hollandsche Rumeensche Petr. Maat.“	1898	3,100.000
„Soc. anon. de foraj, Raky in Liquid“	1906	2,000.000
„Romana-Belgiana“	1908	1,700.000
„Societ. romana p. ind. petrolului“	1889	1,637.000
„Arnheemsche Petr.Maats.“	1899	1,540.000
„Nafta“	1906	1,600.000
„Petrolifera“	1906	1,500.000
„Gallo-Romana“	1905	1,500.000
„Speranta“	1899	1,456.000
„Moreni-Ghirdoveni“	1908	1,500.000
„Matitza“	1905	1,250.000
„Soc. des Petr. Roumains“	1898	1,250.000
„Primul Conduct Bust.-Plopeni“	1900	1,000.000

„Alpha“	1906	1,000.000
„Soc. de Distributie“	1908	1,000.000
„Alianta“	1908	1,000.000
„Kontinent“	1908	875.000
„Prima soc. romana de foraj“	1906	750.000
„Motor Fuel“	1908	550.000
„Dambovitza“	1904	400.000
„Moreni Baico Comp. Ltd.“	1906	375.000
„Oltenia“	1904	300.000
„Moreni-Filipesti“	1906	300.000
„Isvorai“	1900	200.000
„Pacura“	1901	200.000
„Cobalcescu“	1901	200.000
„Anton Raky“	1906	500.000
„Fratii Seceleanu“	1902	3,000.000
„Wanderschieren & Co.“	1891	2,500.000
„J. Kaster“	1906	1,250.000
„Compania Moreni“	1908	1,000.000
„Galia“	1906	1,000.000
„Carre, Wenger & Co.“	1907	800.000
„G. Stefanescu & Co.“	1901	750.000
„Franco-Romana“	1907	650.000
„Montana“	1907	500.000
„Germana-Romana“	1907	400.000
„Independenta“	1906	300.000
„L' Etoile Fran.-Roumaina“	1907	200.000
„Lutetia“	1906	150.000
„Odette“	1907	150.000
„Tintea“	1907	110.000
„Magura“	1906	100.000
„Baicoi“	1906	100.000
„Tosea“	1906	100.000
„Baicoi Cy.“	1906	100.000
„Elvetia“	1906	100.000
„Isbanda“	1906	100.000
„Gura Ocnitei (De Berre & Comp.)“	1905	100.000
„Sindicatul Baicoiului“	1908	100.000
„Coroana Romana“	1908	200.000
„Muntenia“ (Gallard)	1908	100.000

49 przedsiębiorstw o kapitale 241,393.000
C. d. n.

Nowosć elektryczna w przemyśle naftowym.

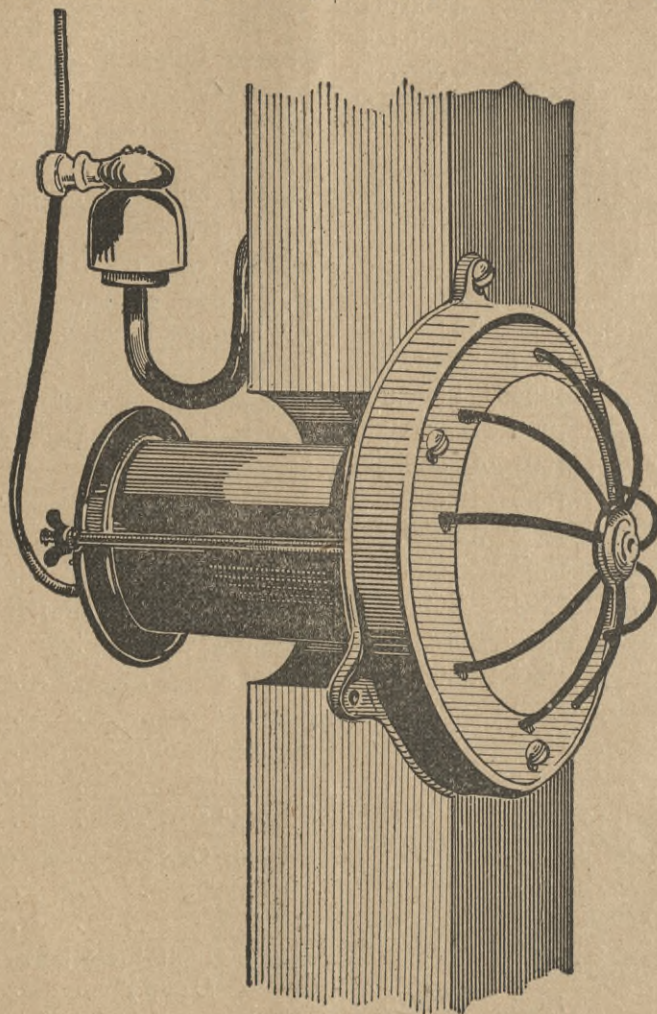
Rozliczne katastrofy pożarów w szybach naftowych nasuwają same przez się dążność do usunięcia wszelkich źródeł niebezpieczeństwa. Obok przyczyn elementarnych w po-

sta i wyładowań atmosferycznych — głównym źródłem niebezpieczeństwa pożaru jest oświetlenie wieży wiertniczej.

Na tem polu oświetlenia, które ze względu na nieprzerwany ruch w dzień i w nocy jest bardzo ważne, wystąpiły obecnie Austriackie Zakłady Siemens — Schuckertowskie w rozumieniu wielkiej doniosłości sprawy tej

dla przemysłu naftowego — z konstrukcją specjalnej armatury wiertniczej, odpowiadającej pod każdym względem wszystkim wymaganiom ruchu wiertniczego. Armatura ta, będzie stanowiła niezbędne wyposażenie wszystkich wież wiertniczych tem więcej, że wszelkie dotychczasowe konstrukcje z łona wiertaczy pochodzące, okazują braki, czy to w je-

dnym, czy drugim kierunku, które przy nowej specjalnej armaturze udało się szczęśliwie ominąć.

Jak z figury wyraźnie widać, składa się garnitur z szyjki z żelaza lanego, długości 20 cm, z rozszerzeniem w formie parasola, przyśrubowanym trzema łapkami do ściany wiertniczej wieży. Wewnętrzne powierzchnie tej szyjki są białą emaliowane i służą równocześnie, jako reflektor. Z przodu do wnętrza wieży znajduje się zamknięcie z oszlifowanej czaszy szklanej o grubych ścianach. Na cza-

szy szklanej umieszczony jest mocny kołsz ochronny, którego pierścień przytwierdzony trzema śrubkami służy zarazem do zaszczelnienia wnętrza lampy przy pomocy krążka asbestowego.

Zasówka sama osadzona jest w oprawie specjalnej z trzpieńkiem na tylnej przykrywie, przyciśniętej również za pośrednictwem wkładki z asbestu trzema śrubkami o murach skrzydełkowych do armatury.

Doprowadzenie prądu wpuszcza się do wieży przez dwie oddzielne fajki porcelanowe

do zacisków oprawki specjalnej wewnątrz armatury.

Przy konstrukcyi są wszelkie wstrząśnienia, które z ruchu uderzeń światła przenoszą się na całą wieżę wiertniczą, uwzględnione.

Dzięki całej budowie armatury — można żarówki spalone albo pęknięte wymienić wyłączenie z zewnątrz, tak, że nie ma żadnej komunikaeyi między szybem, a wnętrzem armatury. Okoliczność ta jest bardzo ważną, zwłaszcza, że cała wieża wiertnicza stanowi niejako wentylator ssący, w którym powietrze dopływające tworzy z uchodzącymi gazami węglowodorowymi mieszaninę bardzo łatwo wybuchającą.

Wyżej opisana lampa dla wież wiertniczych — znalazła już zastosowanie w całym szeregu większych kopalń i odpowiada wszelkim wymaganiom; nadaje się ona również i dla innych przedsiębiorstw, w których zachodzi obawa eksploeyi, jakoto rafinerie benzyny i nafty, parafiniarnie i t. p.

Interesanci otrzymają na życzenie ilustrowany, szczegółowy prospekt od Austryackich Zakładów Siemens-Schuekertowskich lub za pośrednictwem Galicyjskiego Towarzystwa dla przedsiębiorstw elektrycznych, Spółka z ogr. por. Lwów ul. Kopernika 12.

Wiadomości z targu ropy.

Według podania p. Alfonsa Gostkowskiego, zaprzysiężonego sensala dla sprzedaży produktów naftowych i ropy we Lwowie, ceny ropy w lipcu i sierpniu przedstawiały się następująco:

DATA	W A L U T A							
	31/VII.	15/VIII.	31/VIII.	30/IX.	sierp.—wrz. październ.	wrz.—paźdz. listopad.	paźdz.—list. gruzzień.	R. 1910.
26. lipca 1909	163—165		164—166		168—170	170—172		190—200
27. „ „	167—169		170—172		175—177	177—180		215—220
28. „ „	171—173		172—174		177—180	179—182		215—220
29. „ „	172—173		174—175		178—180	180—182		220—225
30. „ „	164—166		167—170		173—175	175—178		200—205
31. „ „		168—170	170—172	172—174		176—178	178—180	200—205
1. sierp „		168—170	170—172	172—174		175—178	178—180	200—205
2. „ „		168—170	170—172	172—174		176—178	178—180	200—205
3. „ „		168—170	170—172	172—174		176—178	178—180	210—215
4. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
5. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
6. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
7. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
8. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
9. „ „		170—172	173—175	175—177		180—182	182—185	210—215
10. „ „		173—174	174—177	177—179		182—187	185—190	210—220
11. „ „		173—174	174—177	177—179		182—187	185—190	210—220
12. „ „		173—174	174—177	177—179		182—187	185—190	210—220

Inżynierowie przedsiębiorcy Bielski, Łukaszewski & Ska kom.

Borysław, telefon 121.

W BORYSŁAWIU

Lwów, telefon 848.

KRONIKA.

Personalia. Oskar Fabian, przemysłowiec we Lwowie, mianowany przez Izbę handlową i przemysłową we Lwowie senzałem handlowym interesów sprzedaży ropy, wosku ziemnego i produktów tych mineralów na okręg lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, został w tym charakterze zatwierdzony przez namiestnictwo i złożył przepisana przysięgę.

Nowa eksportowa rafineria ropy w Czechach. Pewna galicyjska firma zamierza założyć w Kryszyńcu (Czechy) rafinerię ropy i rozpoczęła już z hr. Thunem rokowania co do zakupu odpowiedniego gruntu. Należy zaznaczyć, że dotychczas istnieją w Czechach 3 rafinerie ropy o podobnym zakresie działania t. j., że trudnią się w przeważnej części interesem eksportowym.

Konkurs na budowę państwowych zbiorników na ropę. Rząd rozpiął w ostatnich dniach konkurs na budowę zbiorników, mających stanąć w lasach państwowych w okolicy Drohobycza. Oferty odnośnie przyjmuje galicyjskie namiestnictwo we Lwowie do dnia 17. sierpnia b. r. godz. 12-ej w południe. Wybudowanych zostanie 36 zbiorników każdy o pojemności 1500 cystern. Budowa będzie rozdana albo w czterech grupach po ośm rezerwoarów i w jednej grupie po 4 rezerwoary albo też w całości. Konsensu na odnośne roboty udzieli ministerstwo dla robót publicznych.

Wielki wzrost produkcji ropy meksykańskiej. Ameryka śledzi z niepokojem nagle zwiększenie się produkcji meksykańskiej ropy. Jak donosi „Petroleum Review“ miała się połączyć niedawno „Walters Pierre Oil Co.“ z tow. „Eagle Oil Co.“, aby wspólnymi siłami i wspólnym kapitałem w wysokości 30,000,000 dolarów rozpocząć eksploatację meksykańskich terenów naftowych. Jeszcze okazalej przedstawia się działalność przedsiębiorstwa „International Oil and Gas Co.“, której operuje na terenie naftowym o powierzchni 10 milionów akrów. Oprócz tego jest bardzo wiele szybów zupełnie ukończonych na razie zastanowionych, które jednak każdej chwili mogą być puszczane w ruch i dostarczyć ropę w ogromnych ilościach. Rząd Stanów Zjednoczonych wydelegował do Meksyku w celu zbadania odnośnych sto-

sunków dwu wybitnych fachowców na polu naftowym Dr. Dawida T. Day'a i Dr. C. W. Hayes'a, którzy będą studyować geologiczną zawartość tamtejszych gruntów meksykańskich. W ostatnich czasach przedkładało bardzo wielu procentów ropy Stanów Zjednoczonych prośbę na ręce prezydenta Tafta o zaprowadzenie cła na ropę meksykańską, której cena będzie wkrótce w Nowym Jorku o wiele niższą od ceny ropy Stanów Zjednoczonych.

Produkcja ropy w Galicji. Z Drohobycza donoszą nam: Produkcja wynosiła w lipcu. 16.235 cystern. Z tej ilości przypada na Borysław 2290 cystern a na Tustanowice 13.945 cystern. Ekspedowano w tym miesiącu 13.800 cystern, tak że zapasy ropy wynoszą niespełna 2.500 cystern. Wobec tego, że liczba zbiorników obecnie się powiększyła oraz, że wkrótce zostaną zbudowane zbiorniki państwowe, nie można już teraz mówić o możliwości hyperprodukcji z powodu braku miejsca magazynowego, chociażby nawet produkcja przewyższała ekspedycję o 2.000--3.000 cystern miesięcznie.

Nowy wielki rurociąg w Kalifornii. Jak się dowiadujemy, zostało założone niedawno w Bakersfield towarzystwo transportowe pod nazwą: „Independent Producers Pipeline Co.“. Noszone się już dawno z myślą założenia podobnego przedsiębiorstwa, ale projekt ten przyoblekł się dopiero wtedy w szatę rzeczywistości, gdy t. zw. „niezawisli“ producenci ropy znaleźli sojusznika w towarzystwie „Union Oil Co.“. Prezesem nowego towarzystwa obrano L. P. H. Clair'a. Kapitał przedsiębiorstwa wynosi 3½ miliona dolarów. Członkowie tego przedsiębiorstwa przyjęli już teraz nazwę „niezawisłych“ n. b. od tow. „Standard Oil Comp“. Nazwa ta jednak będzie im się dopiero wtedy należeć, gdy przedsiębiorstwo zostanie puszczane w ruch i okaże dodatnie wyniki.

Rząd węgierski zamyśla obecnie wprowadzić pewne normy, któreby ochroniły zagrożony węgierski przemysł naftowy i w tym celu zwoła wszystkie tamtejsze kola interesowane na konferencję. — Rząd węgierski znajduje się o tyle w dobrej sytuacji, że zająwszy się sanacją przemysłu naftowego, który jest często galicyjskim przemysłem, nie poniesie żadnych ofiar. Konferencja będzie głównie rozpatrywać kwestyę, czy i dla rafinerii węgierskich nie należałoby zaprowadzić przymusu koncesyjnego.

Rządowe zbiorniki na ropę. Otrzymujemy następujące pismo:

„Jednym z najważniejszych czynów rządu w sprawie sanacji naszego przemysłu naftowego jest bezsprzecznie podjęta przez rząd budowa zbiorników ziemnych na pomieszczenie ropy, produkowanej w takim nadmiarze przez nasze pola naftowe. Budowa tych zbiorników, uzyskana wpływem wiedeńskiego Koła polskiego przy życzliwym poparciu władz naczelnych krajowych i dobrej woli rządu wiedeńskiego w tej sprawie, jest jednym z dowodów, że są już dziś czynniki polityczne, które nie pozwolą rządowi centralnemu lekceważyć ekonomicznych potrzeb naszego kraju.

Szybkie rozpoczęcie budowy jedynie na podstawie uchwały komisji parlamentarnej, postanowione chwilowo bez uchwały parlamentu, przeznaczenie na ten cel ewentualnie zapasów kasowych skarbu, stanowi dowód zrozumienia sytuacji, która w razie zwłoki mogłaby doprowadzić do katastrofy w ziemie.

Dziś następuje w namiestnictwie otwarcie ofert, do tygodnia planowane jest rozpoczęcie robót — pośpiech ten jest nie tylko wskazany, lecz i konieczny, gdyż najbliższe dwa miesiące to jedyny czas, w którym roboty ziemne mogą być dobrze wykonane. Roboty zimowe, przy zmarniętej ziemi, jak okazało zeszłoroczne doświadczenie, są nietylko bardzo trudno i kosztowne, ale też w najwyższym stopniu niepewne. Przy tak krótkim czasie, jaki pozostaje, przedsięwzięcie terminowego wykończenia roboty jest bardzo trudne i może być wykonane jedynie w razie znalezienia odpowiednio licznych i wyszkolonych sił technicznych.

Wykonane bowiem mają być w tym czasie w kameralnym lesie koło Drohobycza zbiorniki na łączną pojemność pięćdziesięciu czterech tysięcy wagonów ropy, kosztem około dwu i pół milionów koron. Do roboty stanąć musi około sześciu tysięcy robotników ziemnych i około tysiąca cieśli.

Zbiorniki ziemne na ropę buduje się u nas już jednak od dwu lat i w tym czasie wytworzyły się krajowe przedsiębiorstwa, które wyspecjalizowały się w tym kierunku znakomicie, zdażyły wyrobić sobie liczny i wyszkolony personal i mają każdej chwili do dyspozycji setki i tysiące dobrze wyuczonych robotników. Utrzymały się dobrze naturalnie jedynie przedsiębiorstwa, prowadzone przez fachowców, pracujące na własny rachunek z unikaniem szkodliwej i niemoralnej metody subakordowania. Robotnicy też, pracujący w tych przedsiębiorstwach, osiągnęli pracą swą, należycie ocenianą, bardzo dobre warunki bytu, gdyż pracując w akordzie, zarabiają dziennie do czterech i pół koron, czasem i więcej. Smiało można też dziś powiedzieć, że istniejące krajowe przedsiębiorstwa mogą się podjąć trudnego zadania terminowego wykończenia zbiorników.

Tymczasem podobno należy poważnie obawiać się oddania budowy jakiejś wielkiej firmie poza-

krajowej, wiedeńskiej, obawy te w tem mogą też znaleźć umotywowanie, że ministerstwo robót publicznych zastrzegło sobie samemu wybór oferentów, chociaż zwykle w podobnych wypadkach decydowało namiestnictwo we Lwowie.

Pragnąć należy, żeby te obawy okazały się nieuzasadnione, ponieważ jednak na podstawie dobrych informacji wiemy, że są czynione w tym kierunku silnie popierane starania, należy się z nimi liczyć i teraz w ostatniej chwili należy baczyć, aby przez przeoczenie tej sprawy nie dopuścić do przykrych konsekwencji.

Ufamy, że zarówno nasze władze krajowe, jak i reprezentanci nasi w Wiedniu, spełniając swój obowiązek, sprawy z oka nie spuszczą i że ten wpływ, poparty motywami rzeczowymi, przechyli szalę na korzyść przedsiębiorstw krajowych.

O zastosowaniu obcych sił roboczych naturalnie mowy tu być nie może, wszelkie zatem monopolistyczne przedsięwzięcie tu może mieć na celu jedynie wykorzystanie sytuacji i oddawanie roboty drogą subakordu w ręce najmniej ku temu powołanych żywiołów, które znowu swego zarobku szukać mogą jedynie w zduszeniu na poziom jak najniższy wszelkich zarobków, często sposobami niegodziwymi. Ta metoda, stosowana szerzej, uniemożliwi wykonanie budowy na czas i opowiednio do wymagań i doprowadzi do ciągłych zatargów i strejków.

Utrzymanie zasady oddawania robót w kraju samodzielnym przedsiębiorstwom krajowym ma teraz dla nas tem większe znaczenie, że zapewne niedługo rozpocznie się budowa kanałów i inne wielkie roboty, do których nam koniecznie trzeba ludzi i organizację przygotować, aby szły na użytek naszego społeczeństwa“.

Posada.

Inżynier albo technik wiertniczy z wieloletnią praktyką wiertniczą różnemi systemami, obeznany z budową głębokich studni artezyjskich dużej dymenzyi i robotami warsztatowemi, może znaleźć zajęcie. Odpisy świadectw, warunki i szczegółowy opis życia przesyłać: Lempicki & Ska. Sosnowiec „Królestwo Polskie“.

C. k. Zarząd Salinarny w Dolinie.

L. 837/909.

Ogłoszenie licytacji.

Celem zabezpieczenia dostawy ropy opalowej dla kilku zarządów salinarnych, a mianowicie:

w czasie od 1. stycznia 1910
do końca grudnia 1910 :: ::

dla zarządu salinarnego:

w Lacku	33.000 q	
w Drohobyczu	16.000 »	
w Stebniku	33.000 »	
w Bolechowie	21.000 »	
w Dolinie	26.000 »	129.000 q

w czasie od 1. marca 1910
do końca grudnia 1910 :: ::

dla zarządu salinarnego w Kałuszu 17.500 q
odbędzie się w kancelaryi c. k. zarządu salinarnego w Dolinie publiczna licytacja zapomocą pisemnych ofert

dnia 11. sierpnia 1909 r.

Oferty według udzielonego wzoru sporządzone, należyście ostemplowane, własnoręcznie podpisane, zaopatrzone w poręczne w wysokości 5% rocznej kwoty, obliczonej według ilości ropy i oferowanych cen jednostkowych w gotówce lub papierach wartościowych, zawierające oświadczenie, że oferentowi znane są warunki licytacyjne i że się im bezwarunkowo poddaje, mają być wniesione najpóźniej do **godziny 12 w południe dnia 11. sierpnia 1909** do rąk Naczelnika c. k. zarządu salinarnego w Dolinie.

Oferty po terminie wniesione jakoteż wszelkie dotatkowe oferty nie będą uwzględnione.

Bliższe warunki licytacyjne, jakoteż formularz oferty i t. d. można przejrzeć w zarządzie salinarnym w Lacku, Drohobyczu, Stebniku, Bolechowie, Dolinie i Kałuszu w godzinach urzędowych.

C. K. ZARZĄD SALINARNY.

Dolina, dnia 12. lipca 1909.

Galicyjska Spółka naftowa

„POTOK“

**ma do sprzedania następujące
używane przedmioty:**

1) kompletny teren „Wolskiego“ z 535 m. żerdziami (aparatus wielki, przewód, przyrządy do składowania, kociołek powietrzny i różne materyały);

2) młot parowy jednoramienny, zbudowany w roku 1905. przez firmę „Vulkan“ we Wiedniu, (średnica cylindra par. 300 mm., baba wagi 500 klg., skok tłoka 680 mm, waga całego młota wraz z szabotą 12.000 klg.);

3) maszynę parową jednocylindrową leżącą, z suwakowem stawidłem 16 HP.

4) dwie maszyny parowe jednocylindrowe leżące, z suwakowem stawidłem po 18-20 HP. syst. Mac Garvey;

5) ryg „Rapid“ kompletny Fauka (Naphtha-Ty-pe) Nr. I;

6) dwa kotły parowe lokomobilowe rurkowe 24-25 m² p. o.;

7) kocioł mniejszy 18 m² p. o.;

8) motor gazowy firmy „Tangues Ltd.“ 30HP. z zapaleniem elektrycznym, przyrządem automatycznym do puszczenia w ruch, przyrządem frykcyjnym, pat inżyniera Amoretti'ego, całkiem nowy nie montowany, kupiony w r. 1908;

9) różne narzędzia wiertnicze, jak świdry, obciążniki, łyżki itd.;

10) dwa kotły bardzo zużyte na 24 m² i 18 m² p. o.

11) ryg niekompletny, bardzo zużyty;

12) rury normalne syst. Mannesmana od 9" z 15 szybów, jużto wyciągnięte; jużto w ciągu około 2 lat wyciągnąć się mające.

Rury te sprzedane będą wedle ich długości ze wszystkich szybów ryczałtem, zaś reszta przedmiotów sprzedane będzie albo pojedynczo albo razem.

Przedmioty te można oglądać na kopalni w Potoku, poczta Jedlicze, stacya kolei Krosno. Bliższa wiadomość w kancelaryi Zarządu Spółki u Dyrektora Dra Bronisława Guńkiewicza, adwokata w Krakowie, Grodzka 47.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiert-
niczych do wierceń akordowych.
Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem na-
ftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń
i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów
swidrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych
Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.

Przedsiębiorstwo dla głę- bokich wierceń

Wit Sulimirski w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na
kopalniach ropy w Galicyi,
na Kaukazie i w Rumunii;
obejmuje akordy wiertnicze
ewent. z własnym udziałem.
Ekspertyzy terenów galicyj-
skich i kaukazkich. Kupno
i sprzedaż terenów nafto-
wych.

ALFONS GOSTKOWSKI

przez Izbę handlową i przemysłową
we Lwowie mianowany, i przez
c. k. Namiestnictwo potwierdzony
i zaprzysiężony

senzal

dla sprzedaży i kupna ropy, wo-
sku ziemnego i produktów tych
minerałów. Jako urzędnik pu-
bliczny pobiera przy transakcyach
ściśle oznaczoną a zatwierdzoną
przez Namiestnictwo opłatę senzala.
Udziela swej klienteli rzeczowych
i wiarygodnych informacyi w za-
kres przemysłu naftowego wcho-
dzących.

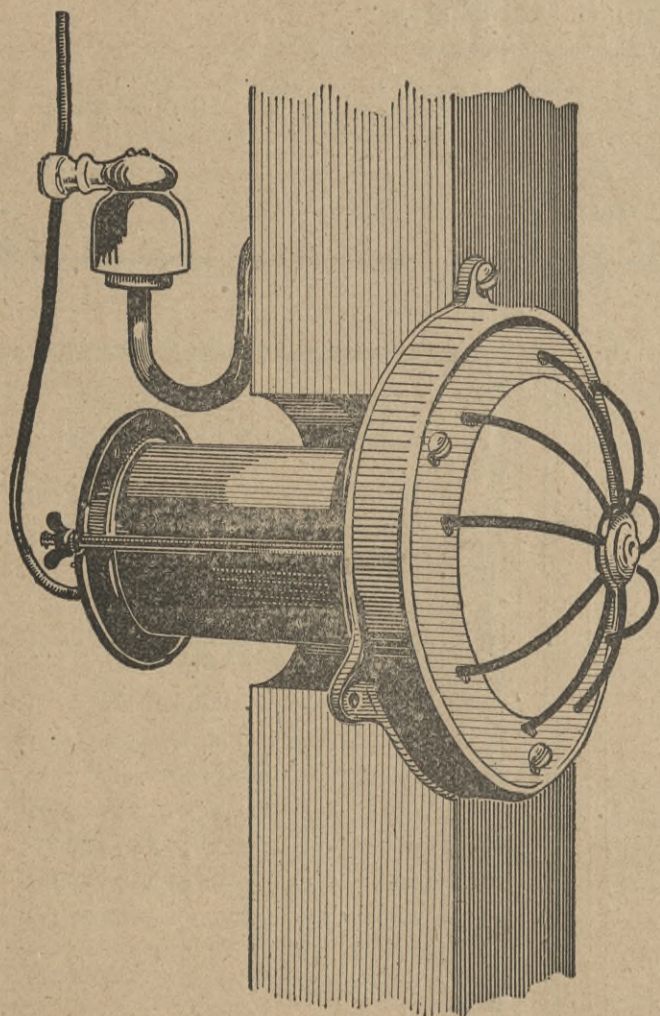
Biura: Lwów, plac Smolki 1. 4.
Tel.: 1059

AUSTRYACKIE ZAKŁADY Siemens-Schuckertowskie

Nowości w przemyśle naftowym

Elektryczna lampa dla wież wiertniczych model 1909.

Szczegółowe zalety tej armatury:

Zupełna i trwała pewność
przed eksplozją;

Dostępna wyłącznie z ze-
wnątrz szybu;

Niewrażliwa na olej etc.;

Budowa prosta i silna;

Tania cena.

Szczegółowe i bliższe dane za pośrednictwem Galicyjskiego Towarzystwa
dla przedsiębiorstw elektrycznych, Spółka z ogr. odp., ul. Kopernika 12.

PIERWSZA KRAJOWA

Fabryka chemiczno-technicznych smarów
i pakunków do maszyn parowych

EDWARDA HELLWIGA

we Lwowie, ulica Kopernika liczba 29
Adres telegraficzny: Hellwig, Lwów, Kopernika.

poleca

znakomite szczeliwa (pakunki) i smary do
maszyn parowych, a mianowicie:

Szczeliwa „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ z najlep-
szego asbestu, konopi i bawełny.

Smary: „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ do szczeliw.
„Saturn“ do kolektorów. „Neptun“ do lin
konopnych. „Jupiter“ do rzemieni z sierści wiel-
błądziej. „Jowisz“ do lin drucianych. „Mars“ do
rzemieni. „Conservator“ do gumy. „Regulator“ do
trybów. „Apollo“ do łożysk. „Wezuwiusz“ do lak.
kotłów. „Puritas“ przeciw tworzeniu się kamienia
w kotle. „Venus“ do czyszczenia metalu. **Tłuszcz**
tawotowy. Waselina.

Na składzie utrzymuje: oliwę, ragozynę S. M.
Schibaeffa & Co w Baku, oleje cylindr. ameryk.
i krajowe i wszelkie inne przybory do maszyn
parowych.

DOM KOMISOWO-HANDLOWY

Zygmunta Jana MARSZAŁKIEWICZA

Lwów, ul. Bielowskiego 1. 6.

(FIRMA ZAPROTOKOŁOWANA).

Przyjmuje zastępstwa fabryk krajowych, pośre-
dniczy i informuje w kwestyach rodzimego prze-
mysłu i handlu.

Nadto zajmuje się „Porządkowaniem stosunków
majątkowych“, regulowaniem hipotek, wyrabia-
niem i konwersją pożyczek hipotecznych. Pośre-
dnictwo w kupnie i sprzedaży majątków. Przepr-
wadzanie komisowej częściowej parcelacyi.

Pośredniczy w sprzedaży i zakupie, wydzier-
żawianiu terenów i kopalń naftowych, jako też
udziałów w tychże uprawieniach pod najprzy-
stępniejszymi warunkami. Kupuje i sprzedaje ropę.

Zastępstwo firm zagranicznych.

Dom omisowy posiada najznakomitsze siły fa-
chowe tak w technicznym zakresie jak i w han-
dlowym. Załatwia wszelkie zlecenia punktualnie
i szybko.

OLEJE MASZYNOWE pierw-
szej jakości
OLEJE DO PODŁÓG
OLEJE i ROPE DO PĘDZE-
NIA MOTORÓW
KOMPOZYCJE DO ROP-
NYCH PALNIKÓW POKO-
JÓWYCH

NAFTĘ DO PALNIKÓW
„LUX“ I DOSKONAŁE
specjalne SORTY NAFTY
BENZYNY MOTOROWE po
najtańszej cenie
BENZYNY AUTOMOBIL. i
BENZYNY DO LAMP GÓR-
NICZYCH i wszelkich celów

POLECA FABRYKA NAFTY

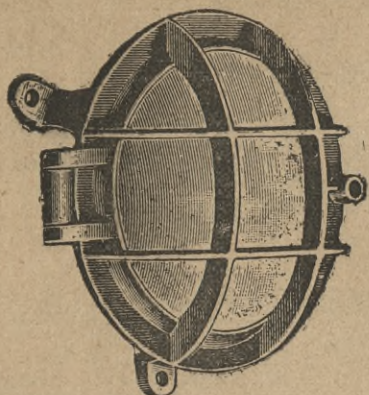
Waleryana Stawiarskiego i Spółki

KROSNO

SKŁAD KOMISOWY W BORYSŁAWIU POD KIEROWN. P. BACHOWSKIEGO

gdzie jest zawsze dostateczny zapas wszystkich towarów.

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

ŚWIATŁA = SIŁY = TRAKCYI

SKŁADY MATERIAŁÓW
INSTALACYJNYCH ==

INŻYNIEROWIE KNAUS & CZAJKOWSKI
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ELEKTROTECHNICZNYCH
LWÓW, UL. KOPERNIKA 26 — TELEFON NR. 40

PROJEKTY I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmann w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borystawiu, Krośnie i Zagórzu.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Uniwersalne Raki

patentu Romana Gierszyńskiego
z wymiennymi bakami do rur
5", 6", 7", 9" i 10"

oraz do rozkręcania lewych rur
sprzedaje i wypożycza Fabryka narzędzi i instrumentów wiertniczych

W. Wolski

W. Zdanowicz i Sp.

w Borysławiu

FILIA PRASKIEGO BANKU KREDYTOWEGO

we Lwowie — ulica Karola Ludwika 1 29.

Tel. 937, 946, 846. — Zakład centralny w Pradze.
Filie w Kolinie i Ołomuńcu.

Wpłacony kapitał akcyjny kor. 6,000.000 — Fundusze rezerwowe i gwarancyjne kor. 3,200.000.

KORZYSTNE ZAŁATWIENIE
wszelkich transakcyj bankowych i lokacji kapitałów.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — **Otwieranie kredytów i udzielanie pożyczek** na podkład papierów wartościowych. Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. **Listy polecające i akredytywy** na sezony podróży. — **Eskont weksli. Inkasa i wypłaty** w kraju i na miejsca zagraniczne. — **Wkładowe pieniądze** na książeczki wkładowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje po

4 $\frac{1}{2}$ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4 $\frac{1}{2}$ procent w rachunku bieżącym.

ODDZIAŁ KOMERCYALNY:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowl publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego

Adres dla telegr.:
„Nafta“ Borysław.

W BORYSŁAWIU

Międzomiastowy
telefon Nr. 13.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcyi,

Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału,

Świdry ekscentryczne patentu M. Longchamps'a, jakoteż wszelkie przybory do głębokich wierceń,

Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr,

Zbiorniki na ropę opałową,

Gazowniki specjalnej konstrukcyi,

Mierniki na ropę,

Odlewy żelazne i metalowe,

Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18
= Skład w Borystawiu =

wykonuje

Rury wiertnicze spajane i bez szwu,
Rury gazowe i wodociągowe,
Rury ropociągowe dla wysokiego ciśnienia,
Rury płomienne bez szwu,
Rury lane żelazne gazowe i wodociągowe,
Rezerwoary żelazne dla ropy, każdej wielkości,
Liny druciane marki: „Priv. öst. ung. Statts- Eisenbahn Gesell.,
Żerdzie ratunkowe i wiertnicze witkowskiej marki specjalnej,
Suwaki wodne i ropne, modelu ciężkiego i lekkiego, fabrykat
specjalny,
Wszelkie armatury dla pary i wody,
Elektrycznie spajane żelazne witkowskie beczki dla transportu
ropy i spirytusu.

Filia wiedeńskiej fabryki narzędzi firmy Blau'a i S-ki
Wiedeń, XX/2 Hellwagstr. 4—8.

Cenniki i oferty na żądanie odwrotnie darmo i opłatnie.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.